

РЕШЕНИЕ

№ 5306

гр. София, 16.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав,
в публично заседание на 18.04.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **2755** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Образувано е по искова молба на Е. П. Б., ЕГН[ЕИК] чрез процесуалния му представител адв. Т. Ч., със съдебен адрес в [населено място], [улица], ап. 3 срещу Столична дирекция на вътрешните работи (СДВР) за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, причинени от незаконосъобразното му задържане със Заповед за задържане на лице рег.№ 3382зз-868/26.05.2017 г., издадена от полицейски орган при 07 РУ при СДВР, отменена при съдебното обжалване с Решение № 6956 от 09.05.2019 г. по адм. д. № 12458/2017 г. по описа на Върховния административен съд.

В исковата молба се твърди, че, вследствие на незаконосъобразното му задържане, ищецът е претърпял неимуществени вреди, състоящи се в това, че е бил изпаднал в продължително стресово състояние, изпитвал е чувство на страх и недоверие към органите на реда, продължително време е бил под напрежение, страдал е от безсъние, постоянна напрегнатост, световъртеж. Посочва, че не може да работи, бързо се уморява, пенсионер по болест със степен на инвалидност 76% през 2018г. Наложило се приемане на лекарствени препарати със специален режим и многократни принудителни лечения в психиатрични клиники. Задържането се отразило лошо на взаимоотношенията с баща му и дядо му и той е загубил за продължителен период от време опората и подкрепата на най-близките си. Всичко това произтичало от принудителния му престой в помещение за предварително задържане, в продължение на едно денонощие. Условията в ареста били плачевни – имало е бълхи и хлебарки,

крещяли са пияни и агресивни задържани, полицейските служители са се подигравали на ищеца, отнасяли са се презрително с него и са му обяснявали, че е престъпник. Периодът, за който се твърди, че са претърпени вредите е от 26.05.2017 г. до 18.07.2017 г. Ищецът оценява тези си вреди на стойност от 1000 лв. Посочва, че в конкретния случай причинно-следствената връзка и настъпването на неимуществени вреди се предполага с оглед естеството на отменения административен акт. Претендира лихви за забава към главницата от датата на незаконното задържане и законна лихва от предявяването на иска до окончателното му изплащане. Моли да бъдат присъдени разноски. В писмена защита се позовава Решение от 24.06.2014 г. на ЕСПЧ по жалби № 50027/08 и № 50781/095 – П. и П. срещу България, Решение от 02.02.2006 г. на Европейският съд по делото „Г. Й. срещу България“, жалба № 41211/98, Решение от 02.09.2010 г. по Делото „Д. срещу България“, жалба № 9411/05, Решение № 4588 от 23.04.2015 г. на ВАС по адм. д. № 2889/2014 г., III отд., Решение № 5132 от 25.04.2017 на ВАС по адм. д. № 5024/2016 г., III отд. Във всички тези решения се посочвало, че вредите и причинно-следствената връзка се предполагат от естеството на самия административен акт.

В отговор на исковата молба, ответникът СДВР я оспорва изцяло по основание и размер, счита същата за неоснователна и недоказана. Ответникът оспорва наличието на претърпени вреди от ищеца, като посочва липсата на доказателства по отношение на тях, както и наличието на причинно-следствена връзка между действията на административния орган и твърдените вреди. Ищецът страдал от множество заболявания дълго преди извършването на задържането. Бил задържан многократно след процесното задържане и остава неясно вследствие на кое точно е претърпял вреди. Ищецът не бил дефинирал и процесен период за претърпените вреди. Оспорва искането за лихви. При условията на евентуалност оспорва размера на претендираното обезщетение за неимуществени вреди като прекомерно завишен, несъответстващ на твърдените вреди и на принципа за справедливост. Претендира юрисконсултско възнаграждение в минимален размер.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура счита, че искът е неоснователен и недоказан, поради което следва да бъде оставен без уважение.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

Видно от Заповед за задържане на лице рег.№ 3382зз-868/26.05.2017 г., издадена от полицейски орган при 07 РУ при СДВР, ищецът е бил задържан на 26.05.2017 г. в 16:00 ч. и освободен в 20:50 ч. същия ден. Заповедта е отменена при съдебното ѝ обжалване с Решение № 6956 от 09.05.2019 г. по адм. д. № 12458/2017 г. по описа на ВАС.

По делото се събраха гласни доказателства относно състоянието на ищеца след задържането, както и медицинска документация относно неговото здравословно състояние. Гласните доказателства сочат, че е бил в лошо физическо и психическо състояние. Чувствал се объркан, напрегнат, с чувство за безпокойство и безизходица. В тази си част показанията следва да бъдат кредитирани, тъй като не противоречат на събраните по делото писмени доказателства и са дадени от лице, което има непосредствени впечатления от поведението на ищеца. При внимателен прочит на свидетелските показания в останалата им част се установява, че свидетелката говори за действителни факти от обективната действителност, но не и за връзката между тях. Що се отнася до трайното му здравословно увреждане, от представената справка в

НЗОК с изх. № 26-00-38/2 от 19.05.2016 г. се установява, че лицето е било диагностицирано с параноидна шизофрения още на 04.11.2014 г., с органични разстройства на настроението на 17.11.2014 г., параноидна шизофрения на 18.03.2015 г. и за трети път с параноидна шизофрения на 08.02.2016 г. Следователно по отношение на ищеца е налице системност на проявяване на симптомите на параноидната шизофрения и не може да се обвърже като последица от конкретното задържане. От представения протокол за предписване на лекарства, заплащани от НЗОК/РЗОК № 023130 от 30.05.2017 г. се установява, че са му били изписани лекарствени средства, но от него не може да бъде установена причинно-следствена връзка между задържането и поставената диагноза и лечение. В тази връзка представените от ищеца писмени доказателства относно здравословното му състояние не установяват наличие на причинно-следствена връзка между състоянията на ищеца и процесното задържане. Не се представиха и доказателства относно условията в мястото на задържане. Въпреки това съдът следва да съобрази правилата на правната и житейската логика и приема, че с оглед естеството на отменения административен акт и отнемането на конституционно установено право на свобода и на сигурност, то в конкретния случай възникването на вреди от тази дейност на административния орган е неизбежно.

Съдът след като обсъди доказателствата по делото, доводите и възраженията на страните, приема от правна страна следното:

Исковата претенция се квалифицира с правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, по силата на който държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Дължимото обезщетение е за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, съгласно чл. 4 от ЗОДОВ.

Доказателствената тежест е за ищеца, която при условията на пълно и главно доказване, с допустимите доказателствени средства, следва да установи предпоставките на отговорността, а именно: 1. незаконосъобразен акт, действие или бездействие на административния орган или негови длъжностни лица; 2. постановени при и по повод административна дейност; 3. настъпила вреда и нейния размер, както и 4. пряка и непосредствена причинна връзка между незаконосъобразния акт, действие/бездействие и причинената вреда.

Отсъствието на която и да е от тези предпоставки прави иска неоснователен и води до неговото отхвърляне.

По допустимостта на исковата претенция:

В чл. 204 от АПК са предвидени процесуалните предпоставки за допустимост на исковите за обезщетения за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на административни органи и длъжностни лица. Съгласно ал. 1 на този член, първата предпоставка за допустимост на иска, когато се претендира, че вредите са причинени от незаконосъобразен административен акт, е той да бъде отменен по съответния ред.

Тази предпоставка в случая е установена. Налице е влязло в сила съдебно решение № 6956 от 09.05.2019 г. по адм. д. № 12458/2017 г. по описа на ВАС, с което се отменя Заповед № 3382зз-868/26.05.2017 г., на полицейски орган при 07 РУ при СДВР. В случая вредите се претендират от отмяната на тази заповед за задържане, като с посоченото решение същата е била отменена като незаконосъобразна.

По процесуалната легитимация на ответника:

Искът е предявен срещу Столична дирекция на вътрешните работи, която е юридическо лице и надлежен пасивно легитимиран ответник по иска. Съгласно чл. 205 от АПК исковете за обезщетение за вреди се предявяват срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Длъжностното лице, издало заповедта за задържане в конкретния случай е старши полицай при 07 РУ - СДВР. СДВР има статут на областна дирекция на МВР и е юридическо лице. Воден от горното и съгласно изискванията на чл. 205 от АПК настоящият състав намира, че искът предявен срещу надлежен ответник.

По основателността на исковата претенция:

Предвид изводите за процесуалната допустимост на исковата претенция, предявяването ѝ пред надлежния съд и насочването ѝ срещу надлежен ответник, съгласно изискване на чл.205 от АПК съдът следва да разгледа основателността на искането за обезщетение.

Както се посочи по-горе, основателността на иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, съответно ангажирането на отговорността на държавата, предполага установяването на кумулативното наличие на следните предпоставки: незаконосъобразен акт, включително нищожен или оттеглен (съгласно чл. 204 ал. 3 от АПК), незаконосъобразно действие или бездействие на орган или длъжностно лице, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред; вреда от такъв административен акт, действие или бездействие; причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, незаконосъобразното действие или бездействие и настъпилите вредоносен резултат.

След анализ за наличието на посочените предпоставки на отговорността предвид събраните доказателства съдът намира следното:

Ответникът е административен орган и попада в кръга на възможните субекти, отговарящи по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, а издаването на заповед за задържане, изпълнението ѝ чрез отвеждане на лицето до помещение за временно задържане и настаняването му в него, ответника съставлява изпълнение на административна дейност. Заповед за задържане на лице рег. № 3382зз-868/26.05.2017 г., издадена от полицейски орган при 07 РУ при СДВР, е отменена като незаконосъобразна с Решение № 6956 от 09.05.2019 г. по адм. д. № 12458/2017 г. по описа на ВАС, което е влязло в сила. Съответно изпълнена е предпоставката за наличие на отменен по съответния ред незаконосъобразен акт.

На следващо място налице е и предпоставката, претърпени вреди от ищеца. С отменената като незаконосъобразна заповед е била ограничена незаконосъобразно личната свобода и неприкосновеност на ищеца чрез задържането му, което само по себе си е увреждащо като крайна форма на ограничаване на свободата, основно човешко право, конкретно правото на придвижване и принудителния престой в ареста. Понесените неблагоприятни последици от това засягане на правото на свобода и сигурност по чл.30, ал.1 КРБ и член 5, § 1, изр.1 ЕКПЧ съставляват сами по себе си неимуществени вреди, подлежащи на репарирание по чл.1, ал.1 ЗОДОВ и член 5, § 5 ЕКПЧ. Изживял е много силен стрес от задържането и поставянето в помещение за предварително задържане. Испитал е чувство за страх и недоверие към органите на реда, безпомощност, незащитеност и безсилие. Изпадането в тази извънредна и критична за него ситуация е породило силна тревожност. Самото затваряне в

помещение по чл.72, ал.2 ЗМВР часове наред е свързано с дискомфорт, неудобства и затруднения. В случая задържането е продължило от 16:00 часа на 26.05.2017 г. до 20:50 ч. същия ден.

При горната фактическа обстановка за претърпяването на неимуществени вреди от незаконното задържане на ищцата не са необходими формални доказателства, тъй като нормално такива се търпят при ограничаване на основни човешки права. Ограничаване на правото на свободно придвижване и принудителния престой в ареста, обичайно води до емоционални страдания за лицата, обект на такива ограничения.

Въз основа на изложеното, съдът приема, че задържането по Заповед рег. № 3382зз-868/26.05.2017 г. е причинило на ищеца посочените по-горе неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена негова последица, тъй като именно в резултат на този незаконнообразен административен акт той ги е претърпял чрез изживяване на негативните емоции.

С оглед гореизложеното, настоящият съдебен състав намира, че са налице предпоставките за основателност на предявения иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди с правно основание чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ-незаконнообразен акт на орган на държавата, доказано е настъпването на вреди, както и пряка и непосредствена причинна връзка между незаконнообразния акт и настъпилите вреди. Доказаният по основание иск следва да бъде разгледан и относно предявения му размер от 1000 лв.

В чл.4 от ЗОДОВ не са установени критерии за определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди. Съгласно §1 от ДР на ЗОДОВ за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на гражданските и трудовите закони. В настоящия случай приложение намира разпоредбата на чл.52 от Закона за задълженията и договорите и обезщетението за неимуществени вреди, че обезщетение за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Тази преценка включва обективните обстоятелства на случая – лицето страда от множество заболявания от ранна детска възраст, липсват основания за задържане, изпитвал е чувство на страх, тревожност, безизходица, бил е объркан и неспокоен. Въпреки това, лицето е задържано за сравнително кратък период от време и липсват преки доказателства за причинени други вреди вследствие на условията в помещението за задържане. С оглед на това съдът счита, че обезщетение в размер на 200 лв. е справедливо. В случая следва да се има предвид, че не се установи връзка на трайното здравословно състояние на ищеца с конкретното задържане и обезщетяването следва да е в рамките на обичайните неблагоприятни изживявания при ограничаване правото на свободно придвижване, не и с по висок интензитет.

По отношение размера на претендираната лихва, претендира се лихва от момента на увреждането, но следва да се има предвид Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. по тълк. д. № 3/2004 г., ВКС, което придава материалноправно значение на отмяната на административния акт. Следователно меродавния момент за присъждане на лихва за забава е моментът на влизането в сила на решението, с което е отменен административния акт. В настоящия случай това е 09.05.2019 г., от който момент следва да се присъди лихвата върху уважената част от иска до окончателното заплащане на обезщетението.

В съответствие с нормата на чл. 81 ГПК съдът следва да се произнесе по претенциите на страните за присъждане на разноски.

На основание чл. 10, ал.3 ЗОДОВ предвид частичното уважаване на предявения иск, основателна е претенцията на ищеца за присъждане на сторените в производството разноски за внесената държавна такса в размер на 10 лв. и за адвокатско възнаграждение. С оглед нормата на чл. 38, ал. 2 от ЗАдв., във вр. с чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения този размер следва да бъде 300 лв. и такса от 10 лв. Съразмерно на уважената част от иска разноските са в размер на 62 лв.

Искането на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение в минимален размер е основателно предвид, че частично основателно предвид чл. 10, ал.4 от ЗОДОВ, установяващи дължимост на разноски в полза на ответника съразмерно на отхвърлената част от иска, определен по реда на чл.37 от Закона за правната помощ или 100 лв., като съразмерно на отхвърлената част следва да му се присъдят 80 лв.

Така мотивиран съдът:

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на Е. П. Б., ЕГН[ЕИК] сумата от 200 лв. (двеста лева), представляваща обезщетение за неимуществени вреди, причинени от отменената Заповед за задържане на лице рег. № 3382зз-868/26.05.2017 г. на полицейски орган при 07 РУ - СДВР, ведно със законната лихва върху обезщетението, считано от 09.05.2021 г. до окончателното изплащане на сумата на обезщетението.

ОТХВЪРЛЯ иска за неимуществени вреди над 200 лв. до пълния му предявен размер от 1000 лв.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на Е. П. Б., ЕГН[ЕИК] сумата от 62 лв. (шестдесет и два лева) - разноски по производството за адвокатско възнаграждение и държавна такса, съразмерно на уважената част от иска.

ОСЪЖДА Е. П. Б., ЕГН[ЕИК] да заплати на Столична дирекция на вътрешните работи сумата от 80 лв. (осемдесет лева) юрисконсултско възнаграждение съразмерно на отхвърлената част от иска.

Решението може да се обжалва пред Върховен административен съд на Република България в 14 дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: